

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکوال او شناند: نظر محمد مطمئن

۰۳ اگست ۲۰۲۰

د ارگ لیونی مینه او سوله

حفیظ الله امین له ټولې هوبنیاري سره سره د ارگ نشي دومره لیونی کړ چې د خپل استاد ترکی پر خوله یې په همهغه ارگ کې بالبت ورکینود. خو ډیر ژر د خلقیانو او روسانو په گډو عملیاتو کې امین هم قتل شو.

ببرک کارمل له واکه تر لیرې کیدو یوه میاشت مخکې، گورباچوف ماسکو ته وغوښت، د کي جي بي مشر ویکتور میخیلوویچ شیبیرکوف ورته وویل چې تاسي ښاغلی ولسمشر استعفی وکړئ، ببرک کارمل ورته وویل چې کله کابل ته ولاړم دا کار به وکړم.

کابل ته د کارمل له راگرځیدو سره سم، پېغلو او ځوانانو لاریونونه پېل کړل، چې شورویان د افغانستان کورنیو چارو کې مداخله کوي.

مگر دا اوه کلونه چې ببرک کارمل د شورویانو په زور په ارگ کې ناست و، کله هم پرچم ډلي پر ځان بده نه وه منلي چې سرولښکرو زموږ گران هیواد اشغال کړی.

ببرک کارمل نه غوښتل چې استعفی وکړي، بالاخره د شورویانو په مشوره د هغه وخت د امنیتي سکتور مشران "د مرکزي کمیټې منشي صالح محمد زبیری، د امنیت وزیر یعقوبی، د دفاع وزیر نظر محمد او د کورنیو چار وزیر گلابزوی" ارگ ته ورغلل، له کارمل څخه یې د استعفی غوښتنه وکړه، یوه ورځ وروسته مجبوراً کارمل استعفی وکړه، او د سیاسي بیرو غونډه کې په همهغه ورځ ډاکټر نجیب عمومي منشي او د حکومت رئیس وټاکل شو.

ډاکټر نجیب الله چې کله پوه شو چې روسان له افغانستان څخه ووځي او له جمعیت اسلامي سره یې پټه معامله روانه کړي، هغه هم په روسانو پسې رد بد پېل کړل. له وخت مخکې یې استعفی ورکړه، چې د خپل نږدې او باوري پوځي مشر عبدالرشید دوستم په جال کې ولويد، او بالاخره د پرچم او جمعیت ډلي گډ دريځ، د طالبانو لخوا د کابل نیول، د هغه په مرگ پای ته ورسید.

صبغت الله مجددي ددي لپاره دوستم ته د خالد بن وليد لقب ورکړ چې په ارگ کې پاتې شي، مگر د کابل هوايي ډگر کې د هغه د الوتکې ویشتلو وويړاوه، واک يې په ناخوښې استاد رباني ته تسليم کړ.

استاد رباني خپل د څلور مياشتو واک دوه کاله ته وغواوه، بيا يې هم ارگ پرېښودل ونه منل او واک يې څلور کالو ته ورسيد، تر څو له کابل په تېښته ووت.

دوېم ځل؛ پر افغانستان د امريکا له بريد وروسته، بيا ځل استاد رباني ارگ ته ننوت، هغه هيڅ دا نه منله چې په ژوند به ارگ خوشی کوي، بوش څلور ځله تلفون ورته وکړ، ورڅخه وېي غوښتل چې له واک څخه تير شي، لنډمهاله حکومت ته يې تسليم کړي، وېي نه منله، ايران هم ورڅخه وغوښتل، بالاخره د روسيې ولسمشر پوتين په تاجکستان کې د ليدو غوښتنه ورڅخه وکړه، دواړو مشرانو په دوشنبې کې ولېدل، پوتين هغه ته وويل چې په بشپړ احترام تمه لرم چې واک پرېږدئ، د نړيوالو همدا پريکړه ده.

د کرزي څلور دورې (لنډمهاله، انتقالي، لومړۍ او دوېمه انتخابي دوره) حکومت و، له ۲۰۰۱ تر ۲۰۱۴، مگر کله چې يې په فبروري ۲۰۱۳ کې له اوباما سره لېدنه وه، د بهرنيو چارو وزير زلمي رسول او د امنيت شورا مشر رنگين دادفر سپنتا هم ورسره ملگري وو، بناغلي کرزي له اوباما وغوښتل چې د درېم ځل انتخاباتو لپاره به هم د افغانستان په اساسي قانون کې تر بدلون وروسته برخه واخلي، چمتو دی چې بيا ځل ولسمشر شي، اوباما يې غوښتنه رد کړه. کرزي بيا ځل وړانديز وکړ چې ورور يې عبدالقيوم کرزي ارگ ته ننوځي، اوباما ډير ښکاره ورته وويل چې ستاسي له کورنۍ به واک بل چاته انتقال کيږي.

له مجلس وروسته، د سپينې ماڼۍ په سالون کې کرزي اوباما ته په ښکښلو پيل وکړ، چې بيا د کرزي مخالفت له اوباما سره له هېچا پټ پاتې نه شو.

کرزي هود درلود چې ډاکټر عبدالله به ارگ ته ورڅخه ننوځي نه، د ۲۰۱۴ ولسمشرۍ ټاکنو لپاره يې د زلمي رسول او ډاکټر غني ټيمونه جوړ، او له خلکو يې وغوښتل چې د ډاکټر غني له ډلې سره ملگري شي.

کله چې د ډاکټر غني او ډاکټر عبدالله ترمنځ د ټاکنو پر پايلو ستونزې پيدا شوې، ويل کيږي چې حامد کرزي غوښتل لنډ مهاله حکومت اعلان او د حکومت رئيس پاتې شي، مگر د امريکا بهرنيو چارو وزير جان کيري په منډه کابل ته خان را وساو او دواړه ډاکټران يې د واک پر ویش راضي او د ملي يووالي حکومت يې اعلان کړ.

کله چې ډاکټر غني ارگ ته ننوت، ډير ژر يې له حامد کرزي سره اړيکې ترينگلي شوې، کرزي هڅه وکړه چې استاد سياف ملگري کړي، وېي نه شواي کولا، بالعکس استاد سياف د حراست او ثبات شورا جوړه او له ډاکټر غني سره يې خپلې اړيکې ټينگې کړي.

حامد کرزي وغوښتل چې د شمال ټلوالې د ځينو پخوانيو غړو په ملگرتيا له طالبانو سره نږدې او پر ډاکټر غني سياسي فشار راوړي، مگر طالبانو ته هم سخته وه چې پر کرزي باور وکړي.

حامد کرزي له استاد سياف سره په گډه وکولای شول چې د ۲۰۱۹ ولسمشرۍ ټاکنو پر سر د ډاکټر غني او ډاکټر عبدالله ترمنځ جنجال حل کړي، يادو ۴ واريو مشرانو تمه درلودله چې د طالبانو مقابل کې په کور دننه قوي سياسي اجماع رامنځته کړي، مگر د جولای پر ۲۹مه ۲۰۲۰ چې "ډاکټر غني، ډاکټر عبدالله، حامد کرزي او نورو" له ډاکټر خليلزاد او جنرال ميلر سره په ارگ کې ناسته درلودله، ويل کيږي چې د طالب بنديانو د خوشي کيدو پر مسئله د حامد کرزي او ډاکټر غني ترمنځ سخته لفظي شخړه پېښه شوې.

په ارگ کې ناست ډاکټر غني په ډيره ښکاره ويلې چې د طالبانو پاتې ۴۰۰ بنديان نه خوشي کوم، او له طالبانو سره جگړې ته چمتو يم. کوم بنديان چې خوشي شوي، پر هغوی هم بيا ځل چاپي اچوم او نيسم يې.

د اختر په لومړۍ ورځ ډاکټر غني اعلان وکړ چې د ۴۰۰ طالب زندانيانو لپاره مشورتي لويه جرگه را غواړم، داسې بنسټه ده چې د ټولو يادو پخوانيو ارگ مشرانو په پل ډاکټر غني هم قدم ږدي، زړه يې نه کيږي چې واک بل چاته پرېږدي.

پوښتنه داده چې د ډاکټر غني حکومت د "ببرک کارمل، ډاکټر نجيب، استاد رباني او حامد کرزي" له حکومتو څخه قوي دي؟ آيا ډاکټر غني په ولس کې تر يادو ټولو ارگ مشرانو قوي رېښې لري؟ يا داچې له ډاکټر غني سره لا هم سي آي اي او پښتاکون ملگري دي.

زما (ليکوال) په آند چې لا هم له ډاکټر غني سره سي آي اي او پښتاکون ملگري دي، او يادې امريکايي شبکې غواړي چې افغانستان کورنۍ جگړې ته بوځي او له افغان ولس څخه د خپلې ماتې غچ واخلي، کټ مټ لکه کې جي بي او د پخوانۍ شوروي اتحاد نظاميانو چې همداسې وکړل.

موږ تمه لرو چې افغان سياستوال په يو څرخ، پر بنسټلو اړخونو فشار راوړي چې د بنديانو موضوع حل او بين الافغاني خبرې ژر پېل شي، او تر ټولو لوی مسؤليت دادی چې څه ډول وکولای شو چې له کورنۍ جگړې څخه مخنيوی وشي.

که د امريکا متحده ايالاتو – طالبانو ترمنځ د تړون مطابق، امريکا/ناتو پوځيان په ۱۴ مياشتو کې په بشپړ ډول له افغانستان څخه ووځي، چې نيمایي يې د تړون مطابق دا مهال وتلي، او تر هغه وخت پوري بين الافغاني مذاکرات نتيجه ورنه کړي، پرته له شکه موږ کورنۍ جگړې ته ننوځو.

دارنگه زما (ليکوال) په آند چې گاونډي هيوادونه، سېمه او نړۍ نور په افغانستان کې له جگړې او پر سېمه او نړۍ يې ناوړه اغيز څخه تنگ راغلي، ټول هڅه کوي چې په افغانستان کې سوله راشي، اوس نو دا په افغانانو پوري اړه لري چې څه ډول له دې فرصت څخه سمه گټه پورته کړي.

ډاکټر غني پر دې ښه پوهيږي چې بالاخره لکه دا نور مشران چې له ارگ څخه په پوره ناخوښې ووتل، يوه ورځ به پر ده هم کړۍ را تنگه او کيدای شي د فشار په نتيجه کې واک بل چاته وسپاري، خو ښه به وي چې د افغان ولس تمې په اوبو لاهو نه کړي، د بين الافغاني خبرو د پېل لپاره بهاني جوړې نه، بلکې له طالبانو سره مخامخ خبرې پېل او په هيواد کې تلپاتې سولې ته هوډ بنسټاره کړي.